

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Nedmag
Postbus 142
2270 AC VOORBURG

Kiel-Windeweer, Zuidlaarderveen, Oud Annerveen, 17 juli 2020

Betreft: Zienswijze ontwerp-instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan Nedmag 2018 inclusief de ontwerp-omgevingsvergunningen OLO 3000245 en OLO 3554325

Uw kenmerk: DGFE-WO/19240864, DGKE-WO/20158723, DGKE-WO/20155335
Ons kenmerk: 20200717 SZW

Geachte heer Wiebes,

Stichting Stop Zoutwinning behartigt de belangen van inwoners van Kiel-Windeweer (gem. Midden-Groningen), Zuidlaarderveen (gem. Tynaarlo) en Oud Annerveen (gem. Aa en Hunze).

Hierbij ontvangt u onze gecombineerde zienswijze op:

- Het ontwerp instemmingsbesluit gewijzigd winningsplan Nedmag 2018 inclusief diverse aanvullingen, kenmerk DGFE-WO/19240864 d.d. 10 juni 2020.
- Het ontwerpbesluit-omgevingsvergunning voor uitbreiding en renovatie van de locatie WHC-1, kenmerk OLO 3000245
Wij verwijzen in deze naar de zienswijze die wij eerder ingediend hebben en die onverkort van kracht blijft.
- De ontwerp-omgevingsvergunning uitvoeren diepboringen VE-5 en VE-6 op locatie WHC-1, kenmerk OLO 3554325.

Onze zienswijze omvat de volgende punten:

- Inleiding
- Procedurele opmerkingen
- Risico's en veiligheid
- Gestapelde mijnbouw
- Bewijsvermoeden
- Bodemdaling
- Waterbeheersing
- Grondwater
- Planmatig beheer
- Diesel
- Mens en milieu
- Financiële waarborg
- Omgevingsvergunning diepboringen VE-5 en VE-6
- Slotopmerking
- Conclusie

Inleiding

Op 28 november 2018 heeft Nedmag B.V. bij het Ministerie van EZK het Winningsplan 2018 ingediend. Dat was nodig omdat eerder dat jaar, op 20 april, een scheur in het zoutdak was ontstaan in één van de cavernes op de locatie Tripscompagnie. Hierdoor is een grote hoeveelheid pek en naar alle waarschijnlijkheid ook diesel weggelekt. Tot op de dag van vandaag is niet met zekerheid te zeggen waardoor het zoutdak het heeft begeven. Dit heeft te maken met het gebrek aan kennis van de (diepe) ondergrond bij zowel Nedmag als het Staatstoezicht op de mijnen (SodM). De conclusie die daaruit volgt kan geen andere zijn dan dat zowel het Winningsplan als het Advies van SodM documenten zijn, die de bewoners van dit gebied geen enkel vertrouwen inboezemen. De rol van de Provincie, gemeenten en het Waterschap als adviseur is onduidelijk. Inwoners van de dorpen binnen het werkkerrein van Nedmag spelen hierbij geen enkele rol. Ze kunnen alleen een zienswijze indienen. Deze gang van zaken bevestigt dat het maatschappelijk belang volstrekt ondergeschikt gemaakt is aan het geldelijk gewin van een private onderneming waarvan de aandelen voor 50% in handen zijn van een "semi-overheids" organisatie (NOM) en dus ook van de provincies Groningen, Drenthe, Friesland en van het Ministerie van EZK. In het Ontwerp-Instemmingsbesluit beperkt de Minister zich tot wat aangeduid kan worden met de term 'cherry-picking' uit de aan hem uitgebrachte adviezen. Op die manier worden de voor EZK en met name voor Nedmag 'ongemakkelijke' zaken bewust buiten beschouwing gelaten. De enig mogelijke conclusie die hieruit getrokken kan worden is dat de financiële belangen voor EZK (nog steeds) belangrijker zijn dan de veiligheid op korte en lange termijn voor mens en milieu!

Procedurele Opmerkingen

Abandonnering- of afsluitingsplan

Voor het abandonneren van de putten zegt Nedmag in het winningsplan: "Hiervoor wordt een afsluitingsplan opgesteld." Het afsluitingsplan moet echter een integraal onderdeel zijn van het winningsplan. Abandonnering gaat niet alleen over het afsluiten van de putten, maar ook over het verlaten van de cavernes. De huidige beschrijvingen in het winningsplan geven Nedmag de vrijheid om experimenteel en gestuurd door financiële overwegingen, de zoutwinning voort te zetten.

Caverne Ontwikkelplan

Net als het abandonneringsplan wordt ook het caverne ontwikkelplan pas later opgesteld. Ook dit kan en mag de Minister niet toestaan.

Informatievoorziening en inspraak

Er is onvoldoende informatie beschikbaar om vast te kunnen stellen of uitbreiding van de zoutwinning door Nedmag veilig en verantwoord is voor mens en milieu, nu en in de toekomst. Ook is niet alle relevante informatie beschikbaar.

Door drie ontwerp-(instemmings)besluiten gecombineerd ter inzage te leggen hebben burgers, en maatschappelijke organisaties maar 6 weken om een oordeel te vormen in plaats van 12 weken.

Daarmee wordt hen in feite de mogelijkheid ontnomen om al het materiaal te bestuderen.

Omwonenden van de Nedmag locaties én inwoners van het zoutwinningsgebied zijn onvoldoende geconsulteerd en geïnformeerd over de plannen van Nedmag. Ook moet er in inspraak worden voorzien "wanneer alle opties open zijn". Daar is in dit geval geen sprake van.

Reikwijdte winningsplan

Het winningsplan spreekt van productie uit de huidige en nieuwe putten tot 2045. Hiermee zou het winningsplan geldig zijn tot 2045 of later. Gezien de vele onzekerheden over de risico's, het

toenemende belang van ons grondwater en de maatschappelijke onrust rondom de zoutwinning door Nedmag, is het vergunnen van zoutwinning voor een periode van 25 jaar onacceptabel.

Ontbrekende metingen

Volgens de Mijnbouwwet en het Mijnbouwbesluit moeten periodiek meetgegevens, zoals cavernegrootte en –positie aangeleverd worden. Nedmag meet alleen de bodemdaling. Ook in de toekomst zal Nedmag, volgens het winningsplan, niet aan haar informatieplicht gaan voldoen.

Referenties

De referenties en bijlagen bij het winningsplan zijn niet onafhankelijk. Het betreft documenten die zijn aangeleverd door Nedmag zelf, door vaste partners van Nedmag en bedrijven die afhankelijk zijn van Nedmag. Ook zijn referenties selectief bijgevoegd.

Risico's en Veiligheid

Risico's

De zoutwinning door Nedmag brengt veel risico's met zich mee. Onder andere de volgende risico's zijn te benoemen: bodemdaling, milieuvervuiling door pek en diesellekkage, aardbevingen, waardedaling van woningen, gezondheidsrisico's door geluidsoverlast, angst en ongerustheid. De veiligheid van omwonenden van de zoutwinning heeft al 50 jaar veel te weinig aandacht (feitelijk wordt de wet al 50 jaar overtreden) en er is met dit winningsplan geen zicht op verbeteringen. Nedmag heeft geen kennis van de diepe ondergrond en weet dus ook niets over de risico's die dit met zich meebrengt. Het winningsplan is gebaseerd op onjuiste of recent gewijzigde informatie en theoretische modellen. Gedegen praktijkervaring en onderzoek ontbreken.

Veiligheid

Zowel de Onderzoeksraad voor Veiligheid als alle betrokken adviseurs voor dit winningsplan (provincies, gemeenten, waterschap en SodM) stellen als voorwaarde dat de veiligheid van burgers geborgd moet zijn. De minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) stelt dat uitbreiding van zoutwinning alleen toegestaan zal worden als dat veilig en verantwoord kan. Uit dit winningsplan blijkt dat er te veel onzekerheden zijn en dat gevolgen en risico's niet onderzocht zijn. Er is te weinig kennis om te kunnen vaststellen of zoutwinning met de beoogde methode veilig is.

Aardbevingen/trillingen

Wij verwijzen naar de website HiQuake. Dit is een database van geïnduceerde aardbevingen, ook bekend bij het Ministerie, Sodm en Nedmag.

In het besluit wordt genoemd dat in het winningsgebied van Nedmag alleen aardbevingen gemeten zijn op een diepte van 3 km. Dit is de diepte waar gas gewonnen wordt. Hieruit concludeert de Minister dat Nedmag deze aardbevingen niet veroorzaakt kan hebben. KNMI doet pas sinds kort een poging om de werkelijke diepte van aardbevingen te meten of te analyseren. Jarenlang is er voetstoots van uitgegaan dat de diepte van 3 km. juist is omdat op die diepte gas gewonnen wordt. Wij vragen de Minister dan ook te onderbouwen waarom alle in het verleden gemeten aardbevingen op 3 km. diepte plaatsgevonden zouden hebben, en het bewijs aan te leveren dat er geen trillingen gemeten zijn die door Nedmag veroorzaakt kunnen zijn.

Onafhankelijkheid besluitvorming

De onafhankelijkheid van de besluitvorming is in het geding, omdat EZK de beslissing moet nemen over dit winningsplan, terwijl de Minister (via de NOM) aandeelhouder van Nedmag is.

Schade

Met vele rapporten die in opdracht van Nedmag zijn gemaakt, probeert Nedmag al 20 jaar aan te tonen dat hun activiteiten weliswaar tot bodemdaling leiden, maar dat de bodemdaling gelijkmatig verloopt en dat gebouwschade door zetting een lokaal verschijnsel is en de schade daarom geen verband kan hebben met de zoutwinning. Nedmag heeft nooit gemeten wat de invloed van de bodemdaling op de bebouwing is. Na bijna 50 jaar is er nu een situatie ontstaan waarbij alleen de mijnbouwer bodemdaling cijfers toont. Niemand kan controleren of deze cijfers juist zijn. In 2001 werden de bewoners uit Borgercompagnie plotseling geconfronteerd met schade aan hun woningen als gevolg van grote bodemdaling. Het bleek dat Nedmag al acht jaar aan het zoutwinnen was volgens de squeeze methode zonder dat er gemeten werd welke gevolgen deze en eerdere winmethoden hebben voor de bebouwing. Inmiddels zitten zij opgescheept met een schadeprotocol uit 2002 waarvan gezegd kan worden dat het niet werkt. Nedmag moet aansprakelijk gesteld worden voor alle reeds ontstane en toekomstige schade. Dit geldt ook voor planschade en waardedaling van het onroerend goed in het (bodemdalings)effectgebied en omvat tevens een opkoop-/verkoopgarantieregeling voor onroerend goed.

Gestapelde Mijnbouw

Het gebied waarin Nedmag opereert ondervindt niet alleen de negatieve gevolgen van de magnesiumzoutwinning. In de directe nabijheid bevinden zich drie gasvelden en op iets grotere afstand wordt gas opgeslagen in zoutcavernes en bevinden zich drie waterwingebieden. De schades en risico's veroorzaakt door gestapelde mijnbouw zijn enorm en nog door niemand volledig te overzien. De gevolgen van gestapelde mijnbouw worden in het winningsplan genegeerd. Ook in het advies van SodM ontbreekt het onderwerp gestapelde mijnbouw vrijwel volledig. Dit is zeer vreemd, omdat er in april 2019 nog een motie in de Tweede Kamer is aangenomen waarin is gesteld dat er slechts een besluit over een nieuw winningsplan voor Nedmag genomen kan worden, nadat eerst de effecten van gestapelde mijnbouw in de regio onderzocht zijn. Dit onderzoek heeft nog niet plaatsgevonden.

Bewijsvermoeden

Het is voor omwonenden ondoenlijk om aan te tonen welke mijnbouwer welke schade veroorzaakt heeft, en in welke mate. De minister stelt dat met het instellen van de Commissie Mijnbouwschade per 1 juli 2020 de ongelijkheid tussen burger en mijnbouwonderneming wordt verminderd. Het is onduidelijk hoe dit wordt geregeld. Het lijkt er op dat de bewoners blij gemaakt worden met iets waar ze niets aan hebben. De adviezen van SodM, Tcbb en de gemeenten Aa en Hunze, Midden-Groningen, Tynaarlo en de provincie Groningen om het bewijsvermoeden toe te passen heeft de Minister om onduidelijke redenen naast zich neer gelegd.

Wij vinden dat net als bij de gaswinning uit het Groningenveld ook ten aanzien van zoutwinning het bewijsvermoeden met terugwerkende kracht toegepast moet worden.

Bodemdaling

Bij de zoutwinning door Nedmag is sprake van de grootste door mijnbouw veroorzaakte bodemdaling in Nederland. Volgens Nedmag en SodM verloopt deze bodemdaling geleidelijk, gelijkmatig en veroorzaakt deze geen schade aan gebouwen. De bewoners van Borgercompagnie, Tripscompagnie, Golfeiland en andere wijken in Veendam weten al jaren dat dit niet waar is. Er is sprake van ongelijkmatige bodemdaling die door incidenten ook nog eens veel groter kan zijn en zich sneller kan voltrekken.

Van de Minister mag Nedmag de putten VE-5 en VE-6 ontwikkelen. In de toekomst zullen ook de putten VE-7 en VE-8 worden ontwikkeld. Bij de zoutwinning vanuit de nieuwe putten ontstaat weer bodemdaling. Het is nu al duidelijk dat de bodemdaling veel groter zal zijn dan de huidige prognose. Het besluit komt erop neer dat de minister een bodemdaling accepteert die veel groter is dan wat nog beheersbaar is voor het Waterschap. Daarnaast stelt de minister, anders dan in eerdere vergunningen, geen enkele grens aan de toegestane bodemdaling. Nedmag krijgt dus toestemming om de bodem ongebreideld te laten dalen.

De minister staat actieve winning uit de put TR-9 toe. Dit terwijl SodM dit pertinent ontraadt in haar advies. Als rationale hiervoor wordt genoemd dat de bodemdaling toch al verder gaat dan de 80 cm. die het waterschap nog beheersbaar acht, zodat er toch al aanvullende maatregelen genomen moeten worden. SodM stelt terecht dat **verdere bodemdaling** ongewenst is. De vraag is dan waar de volgende grens ligt waarbij ook de **nieuwe waterhuishoudkundige** maatregelen niet volstaan. Wat als de na-ijleffecten veel groter zijn dan Nedmag ze voorstelt? (Helaas een zeer reëel scenario dat in het besluit volledig wordt genegeerd) Deze vragen willen wij beantwoord zien.

Als de Minister enig belang aan de veiligheid van ons als omwonenden hecht, stelt hij niet alleen een nieuwe limiet aan de toegestane bodemdaling, maar treedt hij ook handhavend op tegen Nedmag en verbiedt hij alle verdere actieve zoutwinning uit put TR-9.

In het ontwerp-instemmingsbesluit wordt door de minister het uitvoeren van een zogenaamd gebiedsproces genoemd. Dit houdt in dat de bewoners en landbouwers in het bodemdalingsgebied met de gevolgen van de zoutwinning worden belast. Veelzeggend is de opmerking in het ontwerp-instemmingsbesluit dat er onderzoek moet worden gedaan naar alternatieven voor grondgebruik. Niet Nedmag moet stoppen maar de bewoners van het gebied moeten zich maar aanpassen.

Waterbeheersing

Eeuwigdurend heeft de bodemdaling, als gevolg van de zoutwinning, grote invloed op het waterpeil. Er zal een groot aantal pompen en stuwen geplaatst moeten worden om zowel voor de landbouw als voor de bebouwing het juiste waterpeil te kunnen waarborgen. Het waterbeheer dreigt door complexiteit onbeheersbaar te worden. Afgezien van de risico's die dit nu al met zich meebrengt is dat maatschappelijk totaal onverantwoord met het oog op de onzekerheden over de maatregelen die nodig zijn i.v.m. de klimaatcrisis en de dreigende watertekorten. De invloed op de peilgebieden reikt bij 95 cm bodemdaling tot aan Zuidlaren, dus al voorbij het grondwaterbeschermingsgebied De Groeve (Tusschenwater). Bovendien kunnen hierdoor optredende grondwaterstromingen eveneens schade veroorzaken. De kosten en gevolgen voor de bewoners zijn niet in de afweging van het ontwerp besluit meegenomen.

In het besluit merkt de Minister op dat het waterbeheer ook bij een bodemdaling van meer dan 80 cm. nog steeds beheersbaar zal zijn. Dit heeft de Minister niet onderbouwd, en dit is direct in tegenspraak met het terdege onderbouwde- advies van het Waterschap Hunze en Aa's.

Grondwater

Het winningsplan beschrijft het risico van de reeds weggelekte pek en diesel; nu en in de toekomst, tijdens en na de actieve winning. Ook in diverse referenties worden de risico's besproken. Deze risico's, en de gevolgen daarvan, worden zowel in het winningsplan als in het concept besluit gebagatelliseerd. Het grondwater kan al vervuild zijn. Het concept instemmingsbesluit vergroot de kans op vervuiling nog verder. De referenties tonen duidelijk aan dat er in de toekomst meer pek en diesel gaat lekken.

De stelling dat de zoutwinning door Nedmag geen, of althans een aanvaardbaar klein risico oplevert

voor het grondwater en drinkwater, wordt niet, dan wel onvoldoende, onderbouwd.

Zoals ook uit de Structuurvisie Ondergrond blijkt, heeft drinkwater, en dus grondwater, de hoogste prioriteit als het gaat om het gebruik van de ondergrond. De strategische drinkwatervoorraden dienen op peil gehouden te worden. Deze uitdaging is op dit moment al lastig genoeg. Er kan geen sprake van zijn dat de drinkwatervoorziening verder onder druk gezet wordt door de gevolgen van de activiteiten van een puur commerciële partij.

Op korte afstand van het winningsgebied van Nedmag liggen de waterwingebieden Annen, Onnen en De Groeve. Het winningsplan noemt alleen het grondwaterbeschermingsgebied Onnen. De locaties Annen en De Groeve, die dichterbij liggen, worden in het winningsplan genegeerd.

Het besluit in deze is onvoldoende onderbouwd en is gebaseerd op verouderde inzichten en aannames die door Nedmag zijn aangedragen. Het advies van de gemeenten Tynaarlo en Aa en Hunze betreffende de strategische drinkwatervoorziening heeft de Minister in zijn besluit helemaal niet besproken.

Wij concluderen dat het grondwater en de drinkwatervoorziening door Nedmag in gevaar zijn gebracht en met het nieuwe winningsplan nog verder gevaar zullen lopen. Krachtens artikel 9, onder f., sub 2 van de Mijnbouwwet moet de Minister als bevoegd gezag daarom de instemming met dit winningsplan weigeren.

Planmatig beheer

In paragraaf 6.1.3 van het ontwerpbesluit komt de minister tot het oordeel dat zoutwinning uit het winningsgebied Veendam past in het planmatig gebruik van de ondergrond. Een duidelijke opsomming van toetsingscriteria is niet terug te vinden in het ontwerp-instemmingsbesluit. Op geen enkele manier wordt beschreven hoe de minister planmatig beheer en gebruik van de ondergrond in relatie brengt met het verdwijnen van 45 miljoen liter dieselolie. Er staat te lezen: "Als onderdeel van de beoordeling van het planmatig beheer van de ondergrond, beoordeelt de minister ook het efficiënt gebruik van hulpstoffen in de ondergrond". Hieruit is te concluderen dat de Minister het achterlaten van miljoenen liters diesel in de ondergrond kennelijk als "efficiënt gebruik" van de hulpstof beoordeelt.

Ook de nieuwe, door Nedmag nog niet in de praktijk geteste, minerale "dakolie" Surdyne B140, is bij een lekkage even slecht en giftig voor de boven- en ondergrond.

De Minister vindt dat er sprake is van planmatig beheer van de ondergrond in relatie tot de bovengrond. Uit welke specifieke onderdelen dient volgens de minister dat planmatig beheer te bestaan? De minister moet uitleggen welke rol hij Nedmag heeft gegeven in het planmatig beheer. Waarom verlegt de minister de aandacht voor de gevolgen van de enorme bodemdaling naar de decentrale overheden door voor te stellen om te starten met een gebiedsproces terwijl Nedmag ondertussen zijn gang kan gaan met actieve winning?

Voorwaarde voor instemming zou moeten zijn om eerst het gebiedsproces nauwkeurig te beschrijven en vorm te geven, zodat alle aspecten van de gevolgen van de zoutwinning goed onderzocht kunnen worden, om daarna te bezien of de niet te stuiten bodemdaling bij het aflaten van de cavernes verdere actieve winning al of niet mogelijk maakt.

Diesel

Bij de zoutwinning wordt diesel als hulpstof gebruikt. Diesel is een aardolieproduct dat slecht afbreekbaar is en een groot gevaar vormt voor mens en milieu.

Van de in het verleden door Nedmag gebruikte diesel is 45 miljoen liter in de bestaande cavernes achtergebleven. Door de uitgestrektheid van de aaneengegroeide cavernes is niet bekend waar deze

diesel zich bevindt. Nedmag is bij wet verplicht alle gebruikte diesel terug te winnen. De Minister treedt hiertegen niet op en daardoor wordt een enorm risico genomen. In het winningsplan worden de gevaren van diesel in de ondergrond onderschat. Ook de Minister bagatelliseert in het concept-instemmingsbesluit de gevaren van de achtergebleven diesel.

Tijdens het ontstaan van een scheur in het dak van het TR cluster is een grote hoeveelheid pek en naar alle waarschijnlijkheid ook diesel weggelekt naar bovenliggende grondlagen. Niet uitgesloten moet worden dat deze scheur verder naar boven is doorgedrongen dan door Nedmag wordt beweerd en dat pekewater en diesel op termijn het diepe grondwater zullen bereiken.

Nedmag heeft aangegeven een ander aardolieproduct (Surdyne B140) te willen gebruiken. Dit is qua samenstelling vergelijkbaar met diesel en dus ook gevaarlijk voor het milieu.

Nedmag introduceert een nieuwe manier om de cavernes VE-5 en VE-6 te ontwikkelen waarmee het gebruik van 'dakolie' naar verwachting met 90% kan worden gereduceerd. Hier is duidelijk sprake van een 'trial and error' methode. Waarom stemt de minister hiermee in? Daarbij komt ook nog dat de ontwikkeling van de nieuwe cavernes plaats vindt op de flanken van het zoutkussen. Het is onduidelijk of het zoutdak daar de dikte heeft die wordt verondersteld. Vroeg of laat zal via een lekkende put of via een scheur in het dak, tijdens de winning of na abandonneren, ook Surdyne B140 migreren naar de bovenliggende grondlagen en uiteindelijk het grondwater bereiken.

Mens en Milieu

Al meer 50 jaar ondervinden de dorpen Borger- en Tripscompagnie ernstige overlast door de mijnbouwactiviteiten van Nedmag.

Ondanks de belofte door Shell / Billiton dat de locatie WHC-1 (Borgercompagnie) na 15 tot 20 jaar gesloten zou worden, is dat nooit gebeurd en geeft EZK met dit ontwerpbesluit opnieuw de gelegenheid aan Nedmag jarenlang overlast te veroorzaken met nieuwe mijnbouwactiviteiten.

In het winningsplan, inclusief de adviezen daarop, worden de risico's voor mens en milieu, en de effecten van gestapelde mijnbouw, zwaar onderbelicht dan wel helemaal genegeerd.

Er is onvoldoende informatie beschikbaar over de effecten en de risico's van de bodemdaling door zoutwinning op mens en milieu. Nedmag probeert, overigens zonder verifieerbaar resultaat aannemelijk te maken dat tijdens zijn bestaan de dieselolie het grondwater niet zal bereiken. Echter dit is niet alleen niet aangetoond, maar simpelweg ook volstrekt onvoldoende aangezien vervuiling van het drinkwater ook in de verre toekomst voorkomen moet worden.

Het is verder onduidelijk welke effecten de magnesiumzoutwinning en de daaruit voortvloeiende bodemdaling hebben op de natuur in de omgeving. Door de forse bodemdaling zal onder andere de grondwaterstand veranderen. Er is geen onderzoek gedaan naar de effecten op de flora en fauna.

Over de effecten van mijnbouw op de gezondheid van omwonenden is door de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek gedaan, waaruit de volgende conclusies naar voren kwamen: Bewoners zijn boos, en voelen zich machteloos en minder hoopvol, ze slapen slecht en er is sprake van een sterke afname van vertrouwen in de Rijksoverheid en andere verantwoordelijke instanties.

Deze conclusies zijn ook van toepassing voor de inwoners van de regio

Veendam/Borgercompagnie/Tripscompagnie/Kalkwijk/Kiel-Windeweer. Zij hebben of krijgen te maken met magnesiumzoutwinning door Nedmag en gaswinning uit het Groningenveld, het Annerveenveld én het Kiel-Windeweerveld.

Het is onbegrijpelijk dat er geen aandacht besteed wordt aan de fysieke en psychische effecten van deze gestapelde mijnbouw. Door de zoutwinning te blijven gedogen wordt omwonenden een voortdurend onrecht aangedaan dat hun welzijn en woongenot in ernstige mate aantast.

Mijnbouwlocaties zijn een bron van laagfrequent geluid. Nedmag kent een al te lange geschiedenis

van het veroorzaken van laagfrequent geluid. Daarnaast veroorzaken de boringen en andere werkzaamheden van Nedmag, die 24 uur per dag doorgaan, telkenmale maandenlang voortdurende geluidsoverlast.

Wij achten het in het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel absoluut vereist dat de belangen én gezondheid van omwonenden (zwaar) mee gewogen worden in het definitieve besluit.

Financiële waarborg

In artikel 11 van het ontwerp-instemmingsbesluit schrijft de Minister voor dat Nedmag moet zorg dragen voor een financiële waarborg in een van de onderneming juridisch en financieel los gepositioneerde constructie. In dit artikel wordt expliciet aangegeven waarvoor deze waarborg is bedoeld. Niet genoemd zijn de kosten die gemeenten moeten maken om de gevolgen van de bodemdaling op hun infrastructuur te bekostigen. De bestaande overeenkomst schadeafhandeling tussen Nedmag enerzijds en Waterschap en twee gemeenten anderzijds loopt in 2022 af.

Wanneer de gemeenten niet worden opgenomen in genoemde constructie, zullen de kosten voor het aanpassen/onderhouden van hun infrastructuur als gevolg van de bodemdaling na 2022 ten laste komen van de gemeentelijke begrotingen. De inwoners van de betrokken gemeenten draaien dan op voor deze kosten. Wij verzoeken met klem ook de kosten die gemeenten en (semi)overheden moeten maken op te nemen in de financiële waarborg. Eveneens moet milieuschade aan bodem en grondwater hierin worden opgenomen.

Omgevingsvergunning diepboringen VE-5 en VE-6

In het ontwerpbesluit en de aanvraag van Nedmag komt een aantal milieuaspecten aan de orde die of onvolledig of onjuist zijn.

Externe Veiligheid

Nedmag heeft met de (hernieuwde) QRA aangetoond dat er zich geen kwetsbare objecten bevinden binnen de plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} / jaar. Tussen de twee toegevoegde QRA-documenten is geen verschil. Wij verzoeken de Minister de onderbouwing daarom alsnog toe te voegen,

Geluid

Er is geen onderzoek gedaan om het verwachte geluidsniveau binnen de aanwezige geluidsgevoelige gebouwen te bepalen en het is volstrekt onduidelijk hoe het geluid van de Top-Drive, die zich ver boven het hoogste punt van de 'sound barrier' bevindt, bepaald kan worden. Wij verzoeken u dit toe te lichten.

Volgens de aangeleverde informatie zijn de Top-Drives van de twee genoemde boorinstallaties qua geluid niet hetzelfde, maar is het geluidsniveau op 300 meter afstand wel hetzelfde en is er geen rekening mee gehouden dat geluid 's nachts 'verder draagt' dan overdag. Wij verzoeken de Minister bovenstaande alsnog te onderzoeken.

Ook in het akoestisch onderzoek (pagina 18) staat dat er 'geen specifieke eis geldt invallend op de gevel van geluidsgevoelige gebouwen'. Het wordt niet duidelijk gemaakt waarom die eis er niet is.

Bodembescherming

De bronnen van de vervuiling door Nedmag zitten vele honderden meters diep. Met monitoring d.m.v. peilbuizen wordt slechts een beperkte diepte bereikt. Te ondiep dus om tijdig maatregelen te nemen om vervuiling te voorkomen. Een ander detectiesysteem is daarom nodig.

De nieuwe dakolie (Surdyn B140) die Nedmag wil gaan gebruiken is volgens REACH dermate giftig dat die absoluut niet in het grondwater terecht mag komen. Wij verzoeken de Minister het gebruik van deze stof bij de zoutwinning door Nedmag te verbieden vanwege de buitengewoon grote risico's voor mens, milieu, drinkwatervoorziening, landbouw en voedselproductie.

Luchtemissies

Uit bijlage 7 Aerius berekeningen heeft de aanvrager een herberekening van de stikstofdepositie uitgevoerd met AERIUS Calculator 2019A. Het blijkt dat tijdens de uitvoering van de diepboringen geen depositiewaarden boven 0,00 mol/ha/jaar berekend worden.

Er wordt nergens verklaard waarom de depositiewaarde in de nieuwe berekening lager uitkomt dan in de vorige berekening. Wij verzoeken de Minister dit toe te lichten.

De boorinstallatie zelf is in deze berekening niet meegenomen omdat de installatie elektrisch aangedreven is. Die elektriciteit wordt wel opgewekt en veroorzaakt elders dus wel degelijk uitstoot. Wij verzoeken de Minister die berekening alsnog te maken en te publiceren.

Afvalstoffen

Afvalstoffen worden verzameld en afgevoerd naar een erkend verwerker. Na april 2018 wordt opgevangen afvalwater via een ondergrondse leiding getransporteerd naar de Nedmag locatie aan de Billitonweg, en vandaar afgevoerd via de Veenkoloniale Afvalwaterleiding (VKA). Afgevoerd naar een erkend afvalverwerker klopt dus niet. Wij verzoeken de Minister om onderstaande vragen te beantwoorden: Wat wordt er precies in zee geloosd (volumes en samenstelling en wat gaat er naar een afvalverwerker (volumes en samenstelling)? Heeft Nedmag toestemming boorcondensaat te lozen via de VKA?

Licht

De verlichting moet zodanig opgesteld, ingericht en de lampen moeten zodanig afgeschermd zijn dat hinderlijke lichtstraling voor de omgeving en het milieu wordt voorkomen. Nedmag geeft in een aanvulling aan dat lichthinder tijdens de booractiviteiten zo veel mogelijk wordt beperkt. Ook een te plaatsen geluidsscherm zou de impact op de omgeving van de benodigde lichtmasten sterk reduceren. Wij verzoeken u dit te onderbouwen omdat licht een grote negatieve impact heeft op de leefomgeving van de omwonenden.

Geur

De opslag van een op olie gebaseerde boorspoeling (oil based mud) vindt plaats in een open tank en kan daarmee tijdelijk tot de verspreiding van een diffuse geur leiden. Het BARMM is duidelijk: geur dient te worden voorkomen. Er is dan sprake van een overtreding die niet kan worden toegestaan.

Trillingen

Bewoners van Borgercompagnie hebben slechte ervaringen met de booractiviteiten van Nedmag. De laatste slechte ervaring stamt uit de periode dat er werkzaamheden aan de VE-4 uitgevoerd werden. Die hebben 4 maanden langer geduurd dan vooraf aangegeven door Nedmag. De overlast was enorm. Om één voorbeeld te noemen: "het was alsof er naast je bed een vrachtwagen stationair stond te draaien". Als Nedmag en EZK er zo zeker van zijn dat deze werkzaamheden geen trillingen veroorzaken, waarom wordt het plaatsen van tiltmeters om die zekerheid te onderbouwen dan geweigerd? Tiltmeters worden in het buitenland vaak verplicht geplaatst om de discussie kort te

sluiten en met meten de juiste informatie boven tafel te krijgen.

Milieueffectrapportage

De minister geeft aan dat voor het uitvoeren van diepboringen, op grond van categorie D.17.2 van de bijlage van het Besluit MER, een MER-beoordelingsplicht geldt. Op basis van de door Nedmag uitgevoerde herberekening van de stikstofdepositie met AERIUS Calculator 2019A constateert de minister dan een MER niet nodig is.

De door de Minister genoemde argumenten om geen MER uit voeren zijn niet valide. Er moet een MER uitgevoerd worden die impact op de (diepe) ondergrond precies in kaart brengt zodat de gevolgen in de beslissing kunnen worden meegenomen.

Slotopmerking

Uit de nu ter inzage gelegde stukken blijkt de eerder ter inzage gelegde omgevingsvergunning gewijzigd te zijn. De voornaamste wijziging behelst de toepasbaarheid van het gewijzigde bestemmingsplan van de gemeente Veendam. De wijziging van dit bestemmingsplan is echter niet op een bestuurlijk correcte manier tot stand gekomen.

Conclusie

Gezien al het voorgaande is Stichting Stop Zoutwinning van mening dat er geen enkele wettelijke of maatschappelijke legitimatie is om in te stemmen met het Winningsplan 2018 van Nedmag en met de aangevraagde omgevingsvergunningen.

Wij verzoeken de Minister met klem:

- geen instemming te verlenen aan het Winningsplan 2018 van Nedmag en de omgevingsvergunningen met de kenmerken OLO 3000245 en OLO 3554325 niet te verlenen.
- Nedmag op te dragen zo snel als veilig mogelijk is de bestaande zoutwinning af te bouwen.
- het bewijsvermoeden direct en met terugwerkende kracht van toepassing te verklaren op schades die zich voordoen respectievelijk hebben voorgedaan in het effectgebied van de zoutwinning door Nedmag.

Hoogachtend,
Namens Stichting Stop Zoutwinning

A.P.D. Jansse,
Voorzitter

Mw. M.J. Stulp-de Vries,
Secretaris

K.J. Ploegman,
Bestuurslid

H.A. te Velde,
Penningmeester

Contactpersoon:
Mr. P.M.J. de Goede
Postbus 48
9960 AA WINSUM